

JAUME MASDEU

L'amic americà

L'intervencionisme del president dels EUA arriba a tal punt que es convidà –per telèfon– a la cimera de la Unió Europea de Copenhagen. Les descarades recomanacions nord-americanes –a través de trucades del president George Bush i de cartes del secretari d'estat Colin Powell– reclamant un tracte preferencial per a Turquia van ser una de les salses que condimentaren el sopar dels quinze màxims líders europeus el 12 de desembre a la capital danesa.

Les suggerències nord-americanes de no mirar prim en l'examen del respecte dels drets humans i les regles democràtiques a Turquia provocaren comentaris pujats de to –particularment els pronunciats en francès– sobre les ingerències de l'amic americà.

A Europa, fins i tot els aliats més incondicionals comproven, dia a dia, com és de difícil conviure amb un president anomenat Bush. Ho descobreix un Tony Blair en hores baixes que de segur que enyora l'ambient de lluna de mel que va viure amb l'administració Clinton, i que ara ha de bregar amb un Bush que l'obliga a preparar-se per a la guerra contra l'Iraq, malgrat tenir l'opinió pública dividida. Un Blair, d'altra banda, esborrat els últims mesos del mapa de les grans decisions europees pel ressorgiment de l'eix francoalemany.

També el president espanyol, José María Aznar, ha vist com l'operació, realitzada amb professionalitat impecable, de la seva armada –l'assalt del vaixell So-san i la captura de la seva càrrega camuflada de 15 míssils Scud– quedava tacada pel ridícul d'haver de rebre instruccions nord-americanes de deixar via lliure al

vaixell i als míssils capturats, sense que anessin acompanyades d'explicacions satisfactòries.

Amb l'alemany Gerhard Schroeder, les relacions són pitjors. Tocaren fons durant la campanya electoral alemanya de l'octubre, que Schroeder guanyà gràcies al pacifisme amb tocs antiamericans que enarborà, que li pagà el grapat de vots que van fer la diferència, i li costà l'enemistat profunda d'un Bush ofès.

La fossa entre Amèrica i els seus aliats. La difícil convivència amb Bush la il·lustren casos com aquests i enquestes com la publicada el 5 de desembre pel Pew Research Center, un centre d'estudis independents de Washington i presidit per l'exsecretària d'estat nord-americana, Madeleine Albright. És un ampli sondeig realitzat a 44 països que mostra com la imatge dels EUA al món s'ha deteriorat els últims dos anys, que indica que des dels atemptats de l'11-S, l'opinió sobre els EUA ha empitjorat dramàticament a les societats musulmanes, però també als països en desenvolupament, a l'Europa de l'Est i entre els aliats de l'OTAN. De què s'acusa als EUA? Principalment de fer prevaler la seva superpotència militar, però també de desinteressar-se de les preocupacions econòmiques, socials i ambientals de la resta del planeta.

Després de l'11-S, res no és igual. L'atemptat de les torres bessones provocà una onada de solidaritat emocionada a la resta del món, Europa inclosa. El diari francès *Le Monde* ho resumia el dia següent en una famosa portada titulada "Tots som americans". L'endemà de l'11-S potser als EUA algú es va demanar

"què hem fet els americans perquè ens odiïn tant i en tants llocs diferents". Preguntes, si mai es van plantejar, aviat enterrades sota les tones de runes i dolor que van submergir el país. Quedà el dolor, la ràbia, i la voluntat de castigar els culpables, però ningú no es preguntà més per les causes últimes de l'odi que alimenta els terroristes.

Passades les primeres setmanes, els primers mesos, l'emoció es dilueix i les diferències surten a la llum. El mateix llenguatge utilitzat ja marca distàncies: als EUA es parla de "la guerra al terrorisme" i de "l'eix del mal", mentre que a Europa es prefereix parlar de "la lluita contra el terrorisme" i s'evita barrejar en la política conceptes morals com el bé i el mal. La percepció d'uns i d'altres també varia: per als ciutadans nord-americanes, l'atac és un acte de guerra i una expressió del mal; els europeus el veuen com el símptoma més extrem i condemnable d'una disfunció política molt més àmplia i profunda.

Percepcions diferents procedents de societats diferents. La nord-americana és una nació de creients. El president Bush l'ha descrita "com una nació amb l'ànima d'una església". Com a creients convençuts, estan segurs d'ells mateixos, són enèrgics, optimistes. Tenen la certesa moral d'una societat religiosa davant d'una Europa molt més secular que, a més, després de viure tantes guerres, és desconfiada i escèptica per naturalesa; prefereix el consens a la convicció, desconfia del progrés i la ciència, i dissimula les flaqueses amb un capa d'ironia.

Una concepció diferent del món també comporta polítiques diferents. Els polítics nord-americanes han

col·locat el nou terrorisme com l'únic i exclusiu repte que desafia la seguretat internacional, mentre que els europeus tendeixen a veure'l com una amenaça més, comparable a l'extensió de la pobresa, els conflictes regionals mai resolts, les pandèmies o el canvi climàtic.

L'unilateralisme EUA. L'aversion a multilateralisme de l'actual administració nord-americana és més que notable. La mostren els comentaris que va escriure Condoleezza Rice just abans d'ocupar el càrrec de consellera nacional de seguretat dels Estats Units: "La política exterior ha de ser internacionalista, però ha de provenir de la ferma base de l'interès nacional, no dels interessos d'una il·lusòria comunitat internacional."

Rice, Cheney o Rumsfeld afirmen que si Europa és tan partidària de recórrer als fòrums internacionals és per la seva debilitat militar. Són els que més han impulsat l'oposició de Washington al Tractat de Kyoto i el sabotatge a la jurisdicció del Tribunal Penal Internacional. Ells són els falcons de l'administració Bush; el colom és Powell que s'apuntà una victòria quan convencé Bush de recórrer a les Nacions Unides abans de desencadenar pel seu compte una intervenció militar a l'Iraq. Falcons o coloms, l'administració Bush arrossega un unilateralisme exacerbat, un temor a ser condicionats, jutjats per una instància externa, no nord-americana.

En canvi, els europeus defensen que els problemes globals necessiten solucions globals; afirmen que els terroristes no respecten fronteres, però tampoc no les respecten les crisis financeres ni les emissions de gasos contaminants.

Una de les temptacions en què poden caure o han caigut els EUA és sentir-se l'imperi del segle XXI. Si Henry Kissinger afirma que els Estats Units gaudeixen d'una preeminència no comparable ni per la del més gran dels imperis de la història, George Bush pot sentir-se megapotència sense rival, i tendir a oblidar el consell de Winston Churchill, que recordà que el preu de la grandesa és la responsabilitat.

Reduint la sempre complexa realitat a l'esquematisme de la caricatura, nord-americans i europeus identifiquen l'heroi dels EUA amb la figura del *cowboy*: incorregiblement individualista, autosuficient, que escurta la buida prada des de dalt del cavall, disposat a afrontar qualsevol repte. I a Europa, per a bé o per a mal, no hi ha *cowboys* cavalcant per la prada.

Blanc Bruc Hill ... la Diferència

*Sauvignon Blanc,
Chardonnay i Xarel·lo
-fermentat en Bóta de Roure-*

CAVAS HILL
Vins i Caves

www.cavashill.com